

PRAMENY A LITERATURA

Prameny

Archivní

- Архив Епархиального управления русских церквей в западной Европе, Париж; složky: „Прага 1921–1924“, „Прага 1924–1925“, „Прага 1926–1929“, „Прага 1930–1932“, „Прага 1933–1937“, „Карлсбад“, „Личное дело архиепископа Сергия (Королева)“, „Личное дело архимандрита Исаакия (Виноградова)“, „Личное дело протоиерея Алексия (Ванека)“.
- Archiv Kanceláře prezidenta republiky v Praze; fondy sig. T.
- Archiv Ministerstva zahraničních věcí v Praze (MZV); fondy PZ Bělehrad 1919–1939, ZÚ Vatikán 1920–1939; sekce II (1919–1939).
- Archiv starokatolické církve, Praha; Sig. SK-Č-XX-CH-1 – Chudobínský archiv (Das Archiv von Chudobín), maschinengeschriebenes Manuskript zur Verteidigung des Priesters Josef Žídek, der 1937 aus der Tschechischen orthodoxen Kirche ausgeschlossen wurde – unter anderem wegen seiner Unterordnung unter die Konstantinopeler Jurisdiktion. Eine Dokumentensammlung mit Kommentar, zusammengestellt von Archimandrit Sáva. Viele Interna vom Interesse aus der Orthodoxen, Tschechoslowakischen und teilweise auch der Altkatholischen Kirche. Ohne weitere Angaben zum Ort und Jahr, 77 s.; biograficko-bibliografické výpisy: Vasilij Danišek, František Iška, Václav Jaromír Ráb, Alois Pašek.
- Archiv Arcibiskupství olomouckého; fond Josef Žídek.
- Archiv Úřadu eparchiální rady olomoucko-brněnské eparchie pravoslavné církve v Olomouci (APC); fond Matěj Pavlík-Gorazd; Sáva: *V zájmu pravdy. Doplněk k životopisu Gorazda (Matěje Pavlíka) zpracovaný na základě dosud neznámého archivu + Josefa Žídka v Chudobíně*. Opava 1975. 115 s. Rkp.
- Государственный архив Российской Федерации, Москва; fondy: ф. 9027 (Jednota pro pohřbívání ruských pravoslavných občanů a udržování jich hrobů v Československu (Братство для погребения православных русских граждан и содержания в порядке их могил в Чехословакии)), ф. 6343 (Biskupský synod Ruské pravoslavné církve v zahraničí), ф. 5919 (korespondence metropolity Jevlogije), ф. 9145, оп. 1, д. 811 (dokumenty ruské pravoslavné farnosti v Praze).
- Národní archiv v Praze (NA); fondy MŠNO (1918–1945), MV, VA MZV, Nejvyšší správní soud, Policejní ředitelství Praha, Předsednictvo Ministerské rady (PMR, 1918–1945), Ruské a ukrajinské emigrantské spolky a organizace v ČSR 1918–1945 (RUESO).
- Osobní archiv archimandrity Andreje Kolomackého v Rumburku.
- Osobní archiv arcibiskupa Sawatije, Praha.
- Ústřední archiv a muzeum církve československé husitské v Praze (ÚAMCČSH), fondy K, protokoly o zasedání nejvyšších orgánů církve, korespondence.

- Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc (ZA), fond Církev československá, olomoucká diecéze; arcibiskupství olomoucké.

Tištěné

- ABRAHÁM, Vít: *Pravoslaví, jeho podstata, cesta a cíl*. Praha, vl. n. 1938. 31 s. Ed.: Dědictví otců, sv. 3.
- Batovcův almanach. Politický kalendář Republiky československé na rok 1937*. Roč. 43. Ed. Otto ONDRÁČEK. Praha, F. B. Batovec 1937. 271 s.
- BAUER, Kuneš: *Myšlenkové proudy v československé církvi*. Olomouc 1924.
- Biskup GORAZD: *Pravoslavný katechismus*. Praha-Hlinsko, F. Svoboda b.d. (1940). 237 s.
- Biskup Gorazd. Z díla*. Ed. Pavel ALEŠ. Praha, Ústřední církevní nakladatelství 1988. 314 s.
- Biskup GORAZD PAVLÍK: *O krizi v církvi československé. Otázka pravoslavné církve v Československu*. Praha 1924. 62 s.
- Biskup GORAZD: *O úkolech a orientaci církve československé*. Olomouc, diecézní rada CČS 1922. 40 s.
- Biskup GORAZD-PAVLÍK: *Teorie o nerovnocennosti lidských ras. Co život přinášel. Po první světové válce. Nebezpečí*. Ed. Pavel ALEŠ. Vilémov, Pravoslavná akademie 1999. 188 s.
- Братство Святой Софии: Материалы и документы. 1923–1939*. Москва; Париж 2000. 336 s.
- BULÍNOVÁ, Marie – JANIŠOVÁ, Milena – KAPLAN, Karel: *Církevní komise ÚV KSCČ. Edice dokumentů, 1. 1949–1951*. Brno, Doplněk 1994. 505 s.
- CANKOV, Stefan: *Pravoslavné křesťanství východní, jeho podstata a současný stav*. Přeložil Josef Žídek. B.m. 1931, Liga pravoslavné kultury 1931. 146 s.
- Československé církevní zákony, 1, 2*. Upravili Vratislav BUŠEK, Jaroslav HEINDRYCH, Karel LAŠTOVKA, Václav MÜLLER. Praha, Československý Kompas 1931. 896, 897–1949 s. Komentované zákony Československé republiky. Sv. 32.
- Český pravoslavný kalendář na rok 1947*. Ed. Josef KULHEIM. Brno, eparchiální rada 1946. 47 s.
- Český pravoslavný kalendář na rok 1948*. Ed. Josef KULHEIM. Praha, eparchiální rada 1947. 119 s.
- Чешское торжество Православия. К тридцатилетию воссоединения с Православной Церковью первой группы чехов (1 окт. 1870 – 1 окт. 1900)*. Санкт-Петербург 1901. 24 s.
- ЕВЛОГИЙ (Георгиевский), митрополит: *Путь моей жизни: Воспоминания*. Москва 1994. 624 s.
- FARSKÝ, Karel: *Z pode jha. (Vznik církve československé)*. Praha, Klub reformního duchovenstva 1920. 58 s. Knihovna CČS, sv. 1.
- FARSKÝ, Karel: *Stvoření. Výklad k biblickému líčení vzniku světa v duchu církve československé*. Praha, vl. n. 1920. 124 s. Knihovna CČS, sv. 3.
- (GORAZD): *Pamětní spis o právním postavení církve pravoslavné v Republice československé*. Praha 1932. 90 s.

- GORAZD: *Pravidla pro duchovní osoby české pravoslavné eparchie*. Praha 1941. 23 s.
- GORAZD: *Pravoslavný katechismus*. 2. vyd. Praha, Exarchát moskevské patriarchie v Československu 1940. 213 s.
- GRUZÍN, Vladimír: *Slovanský sv. Václav. 929–1929*. Praha, B. Vlašek 1929. 190 s.
- HÁŇAVKA, Karel: *Kterou cestou půjde církev československá*. Brno, Rada starších CČS 1924. 31 s.
- HOLEČEK, Josef: *Prvé tříletí Československé republiky*. Praha, ČPTV 1922. 342 s.
- Я возлюбил Вас... Архиепископ Пражский Сергей (Королев)*. Москва 2003. 416 s.
- К тридцатилетию воссоединения с Православной Церковью первой группы чехов (1 октября 1870 г. –1 октября 1900 г.)*. Москва 1900. 26 s.
- KOPAL-STĚHOVSKÝ, L. K.: *Co vede čsl. církev ku křesťanskému východu?* (Olomouc) 1921. 80 s.
- KOVÁŘ, František: *Církev pravoslavná a římská. Několik kapitol k poznání obou církví*. Praha, CČS 1920. 39 s.
- Krátká modlitební knížka pravého křesťana*. Dolní Kounice, vl. n. 1932. 80 s. (Anonym = Josef NERUDA).
- Lidový sborník modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve*. Připravil biskup GORAZD. Praha-Hlinsko, eparchiální rada 1933. 752 s.
- Лосский, Н. О.: *Воспоминания. Вопросы философии*, 1991, č. 12, s. 92–153.
- MALÝ, P. (=GORAZD): *Život sv. Cyrila a Metoděje a jejich poměr k Římu a Cařihradu*. B.m., vl. n. 1936. 232 s.
- MIRKOVIČ, Lazar: *Pravoslavná liturgika čili nauka o bohoslužbě pravoslavné východní církve*, 1, 2. Přeložil Josef Neruda. Dolní Kounice 1930. 390, 146 s.
- Mladý pravoslavný křesťan*. Náboženská čítanka pro žáky nižších tříd obecných škol. Praha, Česká pravoslavná eparchie 1936. 46 s.
- Národní shromáždění Republiky československé v prvním desetiletí*. Praha, předsednictvo Poslanecké sněmovny a Senátu 1928. 1315 s.
- NERUDA, Josef: *Dějiny křesťanství pravoslavné církve. Pro měšťanské a střední školy*. Dolní Kounice 1931. 102 s. – Hektografická rozmnoženina.
- NERUDA, Josef: *Mistr Jan Hus v pravoslavném pojetí*. Praha, vl. n. 1940. 55 s. Ed. Dědictví otců, sv. 4.
- Nový chrám vojenské posádky u sv. Mikuláše na Starém Městě Pražském*. Praha 1916. 20 s.
- Obšírný křesťanský katechismus pravoslavné katolické církve*. Praha, E. Grégr 1887. 112 s.
- Памяти владыки Сергия Пражского*. New York 1987. 212 s.
- Письма профессора П. И. Новгородцева митрополиту Евлогию*. Церковь и время, 2004, č. 3 (28), s. 259–272.
- PRÁŠEK, Ferdinand: *Vznik církve československé a patriarcha G. A. Procházka*. Praha 1932.
- Promluva bratrů M. Pavlíka a E. Dlouhého-Pokorného ve dnech sjezdu čs. církve 8. a 9. 1. 1921 v Praze*. Praha, CČS 1921. 16 s.
- Ročenka Československé republiky*, 1–2, 4–12. Ed. Antonín HAJN. Praha, Tiskový odbor ČND (Vydavatelstvo ročenky) 1922, 1923, 1925–1933. 482, 492, 375, 363, 375, 415, 364, 348, 344, 312, 328 s.
- ŘEHÁK, Karel Lev: *Chrám i slovanské opatství u sv. Mikuláše na Starém Městě Pražském*. Praha 1896. 32 s.

- Služby Boží nepohyblivých svátků.* Přel. Josef a Cyril Neruda. Dolní Kounice 1933. 392 s. – Hektografická rozmnoženina.
- SPISAR, Alois: *Ideové směrnice církve československé a br. Biskup Gorazd.* Praha, družstvo ČČS 1924. 60 s. Zvl. ot. z Českého zápasu, roč. 6.
- Svatý Václav a svatá Ludmila, ochránci české pravoslavné církve.* Životopis a úcta českých světců v pravoslavné církvi. Praha 1934. 22 s. Ed.: Dědictví otců, sv. 1.
- ŠAVELSKIJ, G. J.: *Pravoslavné pastýřstvo. Základy, úkoly a druh pravoslavné pastýřské služby*, 1. Přeložil Josef Žídek. Chudobín 1931. 97 s. – Cyklostylová rozmnoženina.
- ŠČERBEJ, Nikolaj: *Marmaroš i pravoslavije.* Užgorod 1938. 10 s.
- ŠEVČÍK, Alois Václav – ŽÍDEK, Josef – KAUER, Fr. Petr: *Biblické dějiny pro žáky škol národních.* 3. upravené vydání. Praha, pravoslavná církev 1951. 163 s.
- Труды Епархиального Собрания Западно-Европейских Православных Русских Церквей, состоявшегося с 3 по 8 июля 1927 г. в Париже.* Париж 1927. 81 s.
- Velký čin malé církve. Památce pravoslavných mučedníků domácího odboje biskupa Gorazda, faráře Václava Čikla, kaplana Dr. Vladimíra Petřeka, předsedy Jana Sonnevenda k 3. výročí objevení národních hrdinů v pravoslavném chrámě sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslové ulici dne 18. června 1942 s otiskem přednášky šéfredaktora Aloise Krejčího „K odboji biskupa Gorazda“.* 2. vyd. Praha, Sbor starších pravoslavné církve 1945. 32 s.
- Ústava české pravoslavné eparchie.* Praha 1930. 28 s.
- VANĚK, Alexej: *Krátká věrouka.* B.m. 1943. 140 s. (Rozmnoženo.)
- ВЕНИАМИН (ФЕДЧЕНКОВ), митрополит: *На рубеже двух эпох.* Москва 1994. 447 s.
- ŽÍDEK, Josef: *Pravoslavná liturgie pro žáky měšťanských a středních škol.* Chudobín 1932. 43 s. – Cyklostylová rozmnoženina.

Mediální

- GORAZD-PAVLÍK, episkop v Praze: *Odvodní spis.* (Praha 1941, 28 s.)
<http://www.orthodoxia.cz/gorazd/odvodni-spis.htm>, staženo 12. 10. 2003.
<http://www.orthodoxia.cz/gorazd/index.html>, staženo 12. 10. 2003.
<http://www.orthodoxia.cz/gorazd/gcyril.html>, staženo 12. 10. 2003.
<http://www.orthodoxia.cz/gorazd/gmuced.html>, staženo 12. 10. 2003.
- SIMEON, Petr: *Vyšná Jedlová. Chrám svatých nezištných Kozmu a Demiána.*
www.pravoverni.wz.sk/chram37.htm, staženo 24. 1. 2007.
- ŠKURLA, Michal: *Z dejín Ladomirského monastiera.* <http://www.mcjuraj.szm.sk/historia/ladomirova.html>, staženo 24. 1. 2007. – (Jedná se o internetovou verzi stati otištěné v Pravoslávnom kalendári 2004.)

Tisk

Český zápas – 1920–1925; Дни (1925); Hlas pravoslaví 1945–2008; Lidové listy – 1922–1938; Mír – 1933; Našinec – 1920, 1925, 1929, 1935; Odkaz sv. Cyrila a Metoda – 1955, 1962–1971; Последние новости (1929–1930); Pravoslavnaje Karpatskaja Ruś – 1933–1934; Pravoslavnyj karpatorusskij vestnik – 1938; Русская Земля (1926); Русские Вести (1923); Věstník české náboženské obce pravoslavné – 1930–1942; Возрождение (1925–1933); Za pravdou – 1921–1926.

Literatura

- ALEŠ, Bohumír: *Na památku 25. výročí smrti biskupa Gorazda*. In: Pravoslavný teologický sborník, 2, 1968, s. 3–13.
- ALEŠ, Bohumír: *Osemdesiate výročie narodenín vladyku Gorazda, biskupa českého a moravsko-sliezského*. In: Pravoslavný sborník s kalendářem na rok 1959. Praha, pravoslavná církev 1959, s. 69–74.
- ALEŠ, Pavel: *Cesty k autokefalite*. In: Pravoslavný cirkevný kalendár 1981. Ed: Radim PULEC. Bratislava, pravoslavná církev 1980, s. 79–86.
- ALEŠ, Pavel: *Pravoslavná církev u nás. Přehled dějinné cesty*. Brno, Světlo světa 1993. 54 s.
- ALEŠ, Pavel: *Vztah svatého biskupa Gorazda k ruskému pravoslaví*. In: Pravoslavný teologický sborník, 15, 1989, s. 5–16.
- ANDREJS, Jaroslav: *Smrt boha smrti: legendy a skutečnost kolem atentátu na Heydricha*. Brno, Jota 1998. 367 s.
- Arcibiskup KRYŠTOF: *Arcibiskup Sawatyj a dějiny pravoslavné církve východního Slovenska a Podkarpatské Rusi*. In: Pravoslavný teologický zborník, 23/8, 2000, s. 124–146.
- Arcibiskup KRYŠTOF: *Pravoslavný svět. Přehledné dějiny patriarchátů a místních církví*. Prešov, Pravoslavná bohoslovecká fakulta PU v Prešově 2000. 179 s.
- Arcibiskup KRYŠTOF: *Vím, komu jsem uvěřil*. B.m. (Vilémov), Pravoslavná akademie 2003. 284 s.
- АШКИНАЗИ, З. Г.: *Православное движение в Подкарпатской Руси*. Ужгород 1926. 40 с.
- BALCÁREK, Petr: *Myšlenkový vývoj biskupa Gorazda*. In: Andros Probabilis. Sborník prací přátel a spolupracovníků historika prof. PhDr. Miloše Trapla, CSc., k jeho 70. narozeninám. Ed. Jiří MALÍŘ a Pavel MAREK. Brno-Olomouc, Matice moravská a UP 2005, s. 299–305.
- BALCÁREK, Petr: *Slaviboj Breüer (1837–1912) a jeho vliv na společnost první poloviny 20. století. L. P. Hoffmannovi (1968–2006), obyvateli Svaté Hory*. In: MAREK, Pavel – HANUŠ, Jiří (eds.): *Osobnost v církvi a politice. Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. Brno, CDK 2006, s. 56–65.
- BARTOŠ, Josef – KOVÁŘOVÁ, Stanislava: *Paměti obce Chudobína*. Litovel, MÚ 2000. 87 s.
- BUCHTA, Vl.: *Kontakty slovenských dejateľov s pravoslavným duchovenstvom v 19. storočí*. In: Jubilejný sborník. Ed. Pavel ALEŠ. K 1100. výročí smrti sv. Metoděje arcibiskupa Velké Moravy. Praha, ÚCN 1985, s. 171–197.
- BUCHTA, V.: *Vladyka Gorazd – průkopník praktického ekumenismu*. In: Pravoslavný teologický sborník, 12, 1985, s. 115–125.
- БУРЕГА, В. В.: *Чехословацкая Православная Церковь: путь к автокефалии. 1945–1951*. In: *Власть и Церковь в СССР и странах Восточной Европы. 1939–1958. (Дискуссионные аспекты)*. Москва 2003, s. 200–219.
- БУРЕГА, В. В.: *Епископ Вениамин (Федченков) и православное движение в Закарпатье первой половины 1920-х годов*. *Церковь и время*, 2004, č. 1 (26), s. 214–271.
- БУРЕГА, В. В.: *Особенности богослужебной жизни Православной Церкви в Чешских землях*. *Церковь и время*, 2004, č. 4 (29), s. 250–269.
- БУРЕГА, В. В.: *Письмо «неизвестного» лица из Праги митрополиту Евлогию*. *Церковь и время*, 2004, č. 3 (28), s. 247–258.

- БУРЕГА, В. В.: *Правовое положение русского православного прихода в Праге (1921–1939 гг.)*. In: *Правовое положение русской эмиграции в 1920–1930-е годы*. Санкт-Петербург 2006, s. 274–288.
- БУРЕГА, В. В.: *Проблема юрисдикции Православной Церкви в Чешских землях в 20. веке*. Церковно-исторический вестник, 2002, č. 9, s. 154–185.
- БУРЕГА, В. В.: *Русский храм на Чешской земле: Из истории русского православного храма святых первоверховных апостолов Петра и Павла в Карловых Варах*. Церковь и время, 2006, č. 2 (35), s. 90–108.
- BURIAN, Michal: *Atentát: operace Anthropoid 1941–1942*. 1. vyd. Praha, MO 2002. 95 s., 2. vyd. Praha, MO 2007. 95 s.
- БЫСТРОВ, Д. В.: *Русские храмы в Чехии*. In: *Невский архив: Историко-краеведческий сборник*, 4. Санкт-Петербург 1999, s. 391–414.
- CINEK, František: *K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti 1918–1925. K ideovému vývoji církve československé. Hnutí pravoslavné v Československu. K situaci českobratrského protestantismu*. Olomouc, lidové tiskařské závody 1926. 315 s.
- ČERNÝ, Pavel: *Pravoslavná církev v Československu*. Praha 1983. 156 s.
- Československá vlastivěda*, 5. Stát. Praha, Sfinx 1931. 706 s.
- ČVANČARA, Jaroslav: *Heydrich*. Praha, Gallery 2004. 326 s.
- Das kirchliche Leben*. In: *Handbuch der Geschichte der Böhmischen Länder*, Bd. 4. Stuttgart 1970, s. 40–45.
- Deset let Československé republiky*, 1–3. Praha, Tiskový odbor PMR 1928. 554, 773, 697 s.
- Die Habsburgermonarchie 1848–1918*, 4. Die Konfessionen. Ed. Adam WANDRUSZKA und Peter URBANITSCH. Wien 1995. 864 s.
- F. I. S.: *Подкарпатская Русь под владением Австрии*, 2. Издание О. А. Маркова. Львов 1896. 741 s.
- FEDOR, Michal: *Z dejín gréckokatolíckej cirkvi v Československu 1945–1950*. Košice, Byzant 1993.
- FEJSÁK, Jozef: *Pravoslávna cirkev na východe našej vlasti po prvej svetovej vojne*. In: *Pravoslavný teologický sborník*, 9, 1983, s. 160–175.
- FEJSÁK, Jozef: *Působení biskupa Dositeje mezi Čechy po 1. světové válce*. In: *Pravoslavný teologický sborník*, 14, 1987, s. 131–146.
- FIEDLER, Jiří: *Atentát: malý encyklopedický slovník*. Brno, Jota 2002. 169 s.
- GAVRINĚV, Vladimír: *Biskup Sergij pražský a archimandrita Isaakij – dva šířitelé pravého křesťanství*. In: MAREK, Pavel – HANUŠ, Jiří (eds.): *Osobnost v církvi a politice. Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. Brno, CDK 2006, s. 270–286.
- GRIGORIČ, Vladimír: *Pravoslavná církev v Republice československé. Historicko-kanonické pojednání o pravoslavné církvi v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, jakož i na Slovensku a Podkarpatské Rusi v přítomné době, s připojením některých dat o pravoslaví v dějinách národa československého a karpatoruského*. Praha, nákl. V. Čerycha 1926. 127 s. 2. vyd. Praha 1928. 174 s.
- HAJN, Antonín: *Náboženské poměry*. In: *Osm přednášek o Podkarpatské Rusi*. Praha 1925, s. 98–100.
- HAMŠÍK, Dušan: *Bomba pro Heydricha*. 3. vyd. Praha, MF 1965. 304 s.
- HARBULOVÁ, Ľubica: *Ladomirovske reminiscencie. Z dejín ruskej pravoslávnej misie v Ladomirovej 1923–1944*. Prešov, Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU 2000. 127 s.

- HARBULOVÁ, Ľubica: *Pôsobenie archimandritu Vitalija (Maximenka) na Slovensku v rokoch 1923–1934*. In: MAREK, Pavel – HANUŠ, Jiří (eds.): *Osobnost v církvi a politice. Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. Brno, CDK 2006, s. 287–294.
- HAASIS, Helmut G.: *Smrt v Praze: atentát na Reinharda Heydricha*. Praha, Vitalis 2004. 284 s.
- HOBZA, Antonín: *Poměr mezi státem a církví. Jeho vývoj a přítomný stav*. 4. doplněné vydání. Praha, vl. n. 1931. 285 s.
- HOPKO, Vasilij: *Grecko-katolíčeskaja cerkov*. Prjaševo, Petra 1946. 64 s.
- HORKAJ, Štefan – PRUŽINSKÝ, Štefan: *Pravoslávna cirkev na Slovensku v 19. a 20. storočí. Ľudia – udalosti – dokumenty*. Prešov, pravoslavná bohoslovecká fakulta 1998. 425 s.
- HRABEC, Miroslav: *Marmarošský proces a jeho podstata*. In: Podkarpatská Rus. Ed. Jaroslav ZATLOUKAL. Bratislava 1936, s. 57–60.
- HRADEČNÝ, Pavel: *Politické vzťahy Československa a Jugoslávie v letech 1925–1928 v zahraničnom i vnútornom kontextu*. Praha, Academia 1988. 159 s.
- Хранители веры православной. Из жизни двух представителей Русской Православной Церкви в Чехии – священника Николая Рыжкова и владыки Сергия*. Praha 2004.
- Хроника культурной, научной и общественной жизни русской эмиграции в Чехословакии*. Том I. Praha 2000. 368 s. Том II. Praha 2001. 640 s.
- ИБЕРЛ (ШАРФОВА), Катерина: *Священник и зодчий отец Коломацкий*. Прага 2006. 96 s.
- ИГНАТИЙ (Шестakov) – БУРЕГА, Владимир В.: *Досифей*. In: *Православная энциклопедия*, 16. Москва 2007, с. 51–52.
- ИЛЯШЕВСКИЙ, К. П. – БЫСТРОВ, Д. В.: *Православные русские храмы в Праге*. Прага 2000. 18 s.
- История православной христианской церкви. Для учащихся школ 1. – 2. степени*. Прага, Издательство московской патриархии в Чехословакии 1950. 79 s.
- IVAN, Róbert: *Obnova pravoslávia na území Slovenska v 20. storočí*. Prešov, PU 2007. 149 s.
- IVANOV, Miroslav: *Atentát na Reinharda Heydricha*. Praha, XYZ 2008. 358 s.
- IVANTYŠYNOVÁ, Tatiana: *Pravoslávie v rusko-českých vzťahoch v 60.–70. rokoch 19. stor. (K histórii Kostola sv. Mikuláša v Prahe)*. In: *Stredoeurópske národy na križovatkách novodobých dejín 1848–1918*. Prešov 1999.
- JEDLINSKI, Radomir: *Gorazd, episkop českomoravski (1879–1942)*. Kragujevac 1991. 99 s.
- JESCHKE, Josef B.: *Knížka o pravoslaví*. Praha, Kalich 1951. 29 s.
- JIRÁSEK, Josef: *Češi, Slováci a Rusko. Studie vzájemných vzťahů československo ruských od roku 1867 do počátku světové války*. Praha 1933. 392 s.
- KABOŠOVÁ, Svatava Maria: *Stále živý podvižník archimandrita Andrej (Vsevolod Kolomacký) a jeho vliv nejen na společnost 20. století*. In: MAREK, Pavel – HANUŠ, Jiří (eds.): *Osobnost v církvi a politice. Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. Brno, CDK 2006, s. 295–307.
- KADEŘÁVEK, Václav – TRTÍK, Zdeněk: *Život a víra ThDr. Karla Farského*. Praha 1982. 199 s.
- KAPLAN, Karel: *Pravda o Československu 1945–1948*. Praha, Panorama 1990. 245 s.
- KAPLAN, Karel: *Stát a církev v Československu 1948–1953*. Brno-Praha, Doplněk 1993. 440 s.

- KOLOMIEC, I. X.: *Очерки по истории Закарпатья*. Prešov 1955.
- Koniec druhej svetovej vojny a problémy cirkevnej politiky v nasledujúcom období*. Eds. Michal BARNOVSKÝ a Daniela KODAJOVÁ. Bratislava, AEP 2006. 158 s.
- KOPAL, Josef: *Prokop Miroslav Haškovec*. Praha, ČAVU 1939. 45 s.
- KOPРЖИВОВА, Анастасия: *Крамарж и «Братство для погребения православных русских граждан и содержания в порядке их могил в Чехословакии»*. Rossica. Научные исследования по русистике, украинистике и белорусистике. V-VI (2000–2001). Praha 2001, s. 71–84.
- KOPŘIVOVÁ-VUKOLOVÁ, Anastasie: *Osudy ruské emigrace v ČSR po roce 1945*. In: VE-BER, Václav a kol.: *Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918–1945*, 1. Praha 1993, s. 80–94.
- KOPŘIVOVÁ, Anastasie: *Ruská, ukrajinská a běloruská emigrace v Praze: Adresář*. Praha 1999. 30 s.
- KOPŘIVOVÁ, Anastasie: *Střediska ruského emigrantského života v Praze (1921–1952)*. Praha 2001. 116 s.
- KOUNTOURIS, Georgios Pan: *Užhorodská únia. Teritórium a národy zasiahnuté úniou*. In: *Pravoslávny teologický zborník*, 19 (4), 1996, s. 111–139.
- KOVÁŘ, František: *Deset let československé církve 1920–1930. Přednáška proslovená na jubilejní synodě duchovenstva čsl. církve v Praze dne 8. ledna 1930*. Praha, ústřední rada ČČS 1930. 56 s.
- KRÁČMAR, Čestmír: *Panychida za statečné*. Praha, Ústřední církevní nakladatelství 1989. 87 s.
- KRÁČMAR, Čestmír: *Panychida for the Brave*. B.m. (Praha), metropolitní rada pravoslavné církve v českých zemích 1993. 61 s.
- KRÁL, Jiří: *Podkarpatská Rus*. Praha, vl. n. 1924. 122 s.
- LEIXNER, Josef: *Nejlepší cesta k sjednocení Slovanstva*. Třebíč, Dědictví otců 1946. 41 s.
- LEIXNER, Josef: *Všeobecné dějiny církevní*. Praha, metropolitní rada pravoslavné církve v Československu 1957. 186 s.
- Lexikon české literatury*. Osobnosti, díla, instituce. Sv. 1. Sv. 2, 1. Ed. Vladimír FORST. Praha, Academia 1985. 900 s.; Sv. 2, 1 Praha, Academia 1993. 589 s.
- MacDONALD, Callum: *Úder z Londýna*. Praha, BB art 1997. 263 s.
- МАЛЬЦЕВ, А. П.: *Православные церкви и русские учреждения за границей*. Berlin 1911.
- MALÍŘ, Jiří – MAREK, Pavel (eds.): *Politické strany. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861–2004*, 1, 2. Brno, Doplněk 2005. 1826 s.
- MAREK, Pavel: *Církevní krize na počátku první Československé republiky (1917–1924)*. Brno, L. Marek 2005. 340 s.
- MAREK, Pavel: *České schisma. Příspěvek k dějinám reformního hnutí katolického duchovenstva v letech 1917–1924*. Olomouc-Rosice, Gloria 2000. 333 s.
- MAREK, Pavel: *Emil Dlouhý–Pokorný. Život a působení katolického modernisty, politika a žurnalisty*. Brno, CDK 2007. 370 s.
- MAREK, Pavel: *K Dositejově československé misi v letech 1920–1925/6*. In: *O exilu, šlechtě, Jihoslovanech a jiných otázkách dějin moderní doby*. Sborník k narozeninám Arnošta Skoupého. Olomouc, UP 2004, s. 181–205.

- MAREK, Pavel: *K otázce teologického a organizačního vyústění českého katolického modernismu (1907–1924)*. In: AUPO, FP, Moravica 3. Studia Moravica, 3. Ed. Erik GILK. Olomouc, UP 2005, s. 87–96.
- MAREK, Pavel: *K počátkům pravoslavné církve v českých zemích*. In: Andros Probabilis. Sborník prací přátel a spolupracovníků historika prof. PhDr. Miloše Trapla, CSc., k jeho 70. narozeninám. Ed. Jiří MALÍŘ a Pavel MAREK. Brno-Olomouc, Matice moravská a UP 2005, s. 285–298.
- MAREK, Pavel: *K problematice budování české pravoslavné církve v období první republiky*. In: Sborník prací FFBU – Studia minora Facultatis philosophicae Universitatis Brunensis, C 53, 2006. Brno, MU 2006, s. 95–113.
- MAREK, Pavel: *K problematice církevního rozkolu v Československu v roce 1920*. Český časopis historický, 99, 2001, č. 1, s. 85–120.
- MAREK, Pavel: *Kněz reformista. Příklad Matěje Pavlíka-Gorazda*. In: FASORA, Lukáš – HANUŠ, Jiří – MALÍŘ, Jiří – VYKOUPILOV, Libor (eds.): *Člověk na Moravě v první polovině 20. století*. Brno, CDK 2006, s. 378–394.
- MAREK, Pavel a kol.: *Přehled politického stranictví na území českých zemí a Československa v letech 1861–1998*. Olomouc, KPES FF UP 2000. 403 s.
- MAREK, Pavel: *Srbská pravoslavná církev v Československu ve 20. letech 20. století*. In: Studia Balcanica Bohemo-Slovaca, 6. Sv. 1. Sekce historie, politologie a etnologie. Příspěvky přednesené na 6. mezinárodním balkanistickém sympoziu v Brně ve dnech 25.–27. dubna 2005. Ed. Václav ŠTĚPÁNEK. Brno, Matice moravská 2006, s. 317–333.
- MAREK, Pavel: *The „Eastern-Orthodox Crisis“ in the Czechoslovak Church Through the Eyes of the Old-Catholics: Cooperation or Merger? Reflections on the Corollary of Czech Catholic Modernism*. Cosmas. Czechoslovak and Central European Journal, volume 21, Spring 2008, Number 2, p. 22–42.
- MEJGEŠ, Michail: *Pravoslavné hnutí v Podkarpatské Rusi*. In: Podkarpatská Rus. Eds.: J. CHMELÁŘ – St. KLÍMA – J. NEČAS. Praha 1923, s. 113–116.
- MLYNÁRIK, Ján: *Osud banderovců a tragédie řeckokatolické církve*. Praha, Libri 2005. 95 s.
- MÜLLER, Václav: *Náboženské poměry v Československé republice*. Praha, MŠNO 1925. 105 s. Občanská knihovna, sv. 66–68.
- MYSLIVEC, Josef – TKADLČÍK, Vojtěch: *Křesťanský východ a my. Velehradská cesta k odloučeným bratřím*. Praha 1970. 68 s.
- Naše pravoslaví*. Praha, metropolitní rada 1978. 87 s.
- NEČAS, Jaromír: *Politická situace na Podkarpatské Rusi. (Rok 1921)*. Praha 1997. 77 s.
- Офицер, монах и пастырь. Архимандрит Исаакий (Виноградов)*. Москва 2005. 720 s.
- OGOUN, Josef: *Pravda o Heydrichovi*. Památce hrdinů, kteří odstranili Heydricha. Moraviana Jana Kubiše, Slovák Jozefa Gabčíka, Čecha Jana Zelenky. Kroměříž, vl. n. 1945. 32 s.
- OLEKSA, Michal: *Neklamte proti pravdě (Jk 3, 14)*. Prešov, pravoslavná bohoslovecká fakulta Prešovské univerzity 2000. 213 s.
- Osm přednášek o Podkarpatské Rusi*. Praha, České učení politické 1925. 113 s.
- Pastýř a martyr*. Sborník vzpomínek, statí a úvah o životě a odkazu sv. biskupa Gorazda k 50. výročí od jeho umučení a 5. výročí svatořečení. Ed. Pavel ALEŠ. Olomouc, detašované pracoviště pravoslavné bohoslovecké fakulty v Olomouci 1992–1995. 172 s.

- PEŠEK, Jan – BARNOVSKÝ, Michal: *Štátna moc a cirkvi na Slovensku*. Bratislava, Veda 1997. 311 s.
- Под сенью любви. Архимандрит Исаакий (Виноградов)*. Москва 2000. 208 s.
- Poměr státu k církvím v ČSR*. In: *Československá vlastivěda*. Díl 5. Stát. Praha, Sfinx 1931, s. 324–350.
- POP, Ivan: *Podkarpatská Rus, osobnosti její historie, vědy a kultury*. Praha 2008. 311 s.
- ПОПОВ, А. В.: *Российское православное зарубежье: История и источники. С приложением систематической библиографии*. Москва, 2005. 619 s.
- Православная Церковь на Украине и в Польше 1917–1950 гг.* Москва 1997. 298 s.
- Pravoslavná církev svým příslušníkům. Organizace a dnešní stav církve v českých zemích. K 15. výročí svěcení vladyky Gorazda, prvního pravoslavného episkopa českého a moravsko-slezského*. Praha, sbor starších pravoslavné církve 1936. 70 s. Dědictví otců, sv. 2.
- PULEC, Miloš: *Starokatolická církev svým o sobě*. Praha, ÚCN 1973. 30 s.
- PULEC, Radim: *Před rozhodujícím krokem*. Studie o životě starokatolické církve v ČSSR a jejích hlavních představitelích. Praha, HČBF 1974. 109 s. Rkp. diplomové práce.
- RABAS, Josef: *Die Cyrill- und Method-Idee in den Reformbestrebungen des tschechischen Klerus*. In: *Vegzeichen*. Würzburg 1971, s. 333–347.
- RÁČEK, Blažej: *Československé dějiny*. 2. vyd. Praha, L. Kuncír 1933. 718 s.
- ROZTOČIL, Arnošt: *Pravoslaví v ČSR*. *Zahraniční politika*, 4 (6), 1924, sešit 24, s. 1484–1489.
- Русский православный храм Святых апостолов Петра и Павла в Карловых Варах: К 110-летию со дня освящения*. Москва 2007. 174 s.
- Русские в Праге: 1918–1928 гг.* Praha 1928. 348 s.
- Русские храмы и обители в Европе*. Санкт-Петербург 2005. 400 s.
- САВИЦКИЙ, И. П.: *Прага и зарубежная Россия. (Очерки по истории русской эмиграции 1918–1938 гг.)*. Praha 2002. 156 s.
- SAVICKÝ, Ivan: *Osudová setkání. Češi v Rusku a Rusové v Čechách. 1914–1938*. Praha 1999. 272 s.
- СЕРАПИОНОВА, Е. П.: *Карел Крамарж и Россия. 1890–1937 годы: Идеиные воззрения, политическая активность, связи с российскими государственными и общественными деятелями*. Москва 2006. 512 s.
- СЕРАПИОНОВА, Е. П.: *Российская эмиграция в Чехословацкой Республике (20–30-е годы)*. Москва 1995. 196 s.
- СКУРАМ, К. Е.: *История Поместных Православных Церквей*. Учебное пособие. Т 2. Москва 1994.
- Směrování. Texty a dokumenty k 80. výročí od svěcení prvního českého pravoslavného biskupa sv. Gorazda*. Ed. Pavel ALEŠ. Olomouc, pravoslavná eparchie 2002. 135 s.
- SLAPNICKA, Helmut: *Die Kirchen in der Ersten Republik*. In: *Bohemia Sacra*. Düsseldorf 1974, s. 333–344.
- SOLDÁN, Ladislav: *Univerzitní profesor P. M. Haškovec a české pravoslaví. (Z historie českého pravoslaví meziválečného období)*. In: *Studia Balcanica Bohemo-Slovaca*, 6. Sv. 1. Sekce historie, politologie a etnologie. Příspěvky přednesené na 6. mezinárodním balkanistickém sympoziu v Brně ve dnech 25.–27. dubna 2005. Ed. Václav ŠTĚPÁNEK. Brno, Matice moravská 2006, s. 335–344.

- Spomenica pravoslavných sveštenika – žrtva fašističkej borbi.* Beograd 1960. 210 s.
- Stát a církev v roce 1950.* Sborník příspěvků z konference pořádané Českou křesťanskou akademií, Ústavem pro soudobé dějiny, Centrem pro studium demokracie a kultury ve spolupráci s Arcibiskupstvím pražským dne 21. června 2000 v Emauzském klášteře v Praze. Eds. Jiří HANUŠ a Jan STRÍBRNÝ. Brno, CDK 2000. 143 s.
- STEFFLER, Reinhard: *Die neuen Nationalkirchen in der Tschecho-Slowakei.* Leipzig 1931. 139 s.
- ŠETŘILOVÁ, Jana: *Karel Kramář – otec ruské emigrace.* In: VEBER, Václav: *Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918–1945*, 2. Praha 1994, s. 72–84.
- ŠULC, Jiří: *Dva proti Říši.* Praha, Knižní klub 2007. 475 s.
- ŠUVARSKÝ, Jaroslav: *Biskup Gorazd.* Praha 1979. 257 s.
- ШВАНДРЛИК, Рихард: *Православная Церковь св. Владимира в г. Марианске-Лазне.* vyd. Oswald, b.d. 12 s.
- ŠVORC, Peter: *Zakliata krajina. Podkarpatská Rus 1918–1946.* Prešov, Universum 1996. 126 s.
- TREBIŠOVSKÝ, Pravoslav: *Obnovenie cyrilometodovskej pravoslávnej cirkvi v Československu.* In: *Pravoslavný teologický sborník*, 15, 1989, s. 17–48.
- TRETERA, Jiří Rajmund: *Stát a cirkve v České republice.* Kostelní Vydří 2002. 160 s.
- ТРОИЦКИ, С.: *Црквена јурисдикција над православном диаспором.* Сремски Карловци 1932. 127 s.
- ТРОИЦКИЙ, С. В.: *История самочинной карловацкой организации.* Церковно-исторический вестник, Москва 2001, č. 8, s. 18–68.
- ТРОИЦКИЙ, С.: *Размежевание или раскол.* Paris 1932. 152 s.
- УЛЬЯНОВСЬКА, С. – УЛЬЯНОВСЬКИЙ, В.: *Українська наукова і культурницька еміграція у Чехо-Словаччині між двома світовими війнами.* Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича. Київ 1993, s. 477–497.
- URBAN, Rudolf: *Die slawisch-nationalkirchlichen Bestrebungen in der Tschechoslowakei.* Leipzig 1938. 325 s.
- URBAN, Rudolf: *Die tschechoslowakische hussitische Kirche.* Marburg-Lahr, Herder Institut 1973. 327 s.
- URBAN, Rudolf: *Die orthodoxe Kirche des Ostens in der Tschechoslowakei.* Kyrios, 3, 1938, s. 89 ff.
- V. N.: *K otázce pravoslavia a únie na východnom Slovensku. Snahy ľudu o návrat k pravoslaviu. (Prvý a druhý marmarošsko-sihotský proces).* In: *Pravoslavný teologický sborník*, 3, 1971, s. 120–197.
- VACEK, Jiří: *Interakce ruské a ukrajinské emigrace s českou a slovenskou vědou a kulturou.* In: VEBER, Václav: *Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918–1945*, 2. Praha, FF UK 1994. 170 s.
- VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny volyňských Čechů*, 3. Brno, MU 2001. 218 s.
- VACULÍK, Jaroslav: *Poválečná reemigrace a usídlování zahraničních krajanů.* Brno, MU 2002. 228 s.
- VACULÍK, Jaroslav: *Reemigrace zahraničních Čechů a Slováků v letech 1945–1950.* Brno, MU 1993. 158 s.
- VAŠKO, Václav: *Likvidace řeckokatolické cirkve.* Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 2007. 70 s.

- ВЛАДИМИР (ИКИМ), епископ Подольский: *Подворье Русской Православной Церкви в Карловых Варах, ЧССР*. Praha 1987. 128 s.
- Vlastivedný slovník Rusínov–Ukrajincov. Prešovsko. (Krajeznavčij slovník Rusiniv–Ukrajinciv. Prjašivščina)*. Ed. Fedor KOVAČ. Prešov, Zväz Rusínov-Ukrajincov Slovenskej republiky 1999. 496 s.
- ВОЛОКИТИНА, Т. В. – МУРАШКО, Г. П. – НОСОВА, А. Ф.: *Москва и Восточная Европа. Власть и церковь в период общественных трансформаций 40–50-х годов 20. века. Очерки истории*. Москва 2008.
- VOPATRNÝ, Gorazd: *Dědictví otců. Osudy svaté pravoslavné víry na území bývalého Československa*. Praha, Knižní dílna Rubato 1999. 167 s.
- VOPATRNÝ, Gorazd: *Pravoslavná církev v Československu v letech 1945–1951*. Brno, L. Marek 1998. 128 s.
- WEITHMANN, Michael W.: *Balkán. 2000 let mezi Východem a Západem*. Praha, Vyšehrad 1996. 431 s.
- ZOZULÁK, Ján: *Vplyv unionizmu na odklon od svätootcovskej tradície a návrat k štúdiu diel svätých otcov*. Prešov, pravoslavná bohoslovecká fakulta 2000. 84 s.